

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponenta

Autor práce: Bc. Markéta Radová

Název práce: „Fungování dobrovolnictví v rámci rodiny“

Autor posudku: Doc. PhDr. Pavol Frič, PhD.

Posuzovaná práce se soustřeďuje na analýzu přenosu dobrovolnictví mezi jednotlivými příbuzenskými rolemi v rámci primární rodiny. Zkoumání přenosu dobrovolnictví v rodině je z hlediska odkrývání šíření dobrovolnictví ve společnosti velmi důležité a je potřeba říct, že toto téma není zatím dobře výzkumně pokryto a proto autorčin záměr oceňuji jako velmi prospěšný. Navíc autorka svojí prací dokázala rozšířit poznatkový fond v této oblasti a to především díky soustředěnému úsilí o strukturaci pohledu na přenos dobrovolnictví v primární rodině. Podařilo se jí identifikovat charakteristiky přenosu dobrovolnictví mezi jednotlivými příbuzenskými rolemi a také rozpoznat dvě základní dobrovolnické role v rodině: 1. „Prvotní dobrovolník“ a 2. „Tahoun dobrovolnictví“. Tento poznávací přínos činí práci nejen velmi zajímavou, ale i velmi hodnotnou až výjimečnou.

Oceňuji také, že autorka se snažila vést svoji analýzu na pozadí grounded teorie, která zřejmě měla tvořit metodologickou páteř celé práce. Snažila se o propojení teoretických poznatků s vlastní analýzou. Vycházela z kritiky dosavadních většinou kvantitativních přístupů ke zkoumání dobrovolnictví v rodině, které neumožňují komplexní pohled na problematiku přenosu dobrovolnictví v rodině. I když nakonec tento teoreticko-metodologický základ autorku dovedl k výše popsanému poznávacímu přínosu, je potřeba zmínit i jeho slabiny. Za prvé, autorčina kritika kvantitativních přístupů není zcela jasná, když píše, že: „*Kvantitativní data tak neumožňují porozumět všem členům rodiny, jak dobrovolnictví vnímají,*“ (38) Zůstává totiž jenom na čtenáři, jestli bude považovat použití kvantitativních přístupů v daném případě za nevhodné anebo jen špatně orientované. Za druhé také není zcela jasné, co se skrývá za požadavkem porozumět „všem“ členům rodiny a proč by tomu tak mělo být. Z práce si nakonec lze udělat závěr, že jde o všechny členy primární rodiny, ale proč je názor všech na dobrovolnictví tak důležitý už jasné není. Totiž i sama autorka nakonec členy rodiny kategorizuje dle jejich příbuzenských rolí a její analýza je strukturovaná dle rolí a ne dle jednotlivých členů. Takže požadavek zkoumání vnímání dobrovolnictví všech členů rodiny nemá jasné argumentační pozadí a ani jako analytický imperativ nebyl v práci doveden do důsledků. Podobně je tomu i s využitím grounded theory, která mohla být bez problémů nahrazena obsahovou analýzou rozhovorů. Totiž nevýhodou grounded theory je to, že nabádá k opomíjení deduktivních postupů, které mohla autorka využít k systematictějšímu pokrytí předmětu zkoumání. Příbuzenské role v primární rodině jsou notoricky známé a není k jejich odkrývání potřeba využít přístup grounded theory a k formulování výzkumných otázek by jistě více pomohl teoretický rozbor klíčového pojmu „přenos dobrovolnictví“, který bohužel není v práci definován. Je zřejmé, že jev, který tento pojem

označuje, není jednodimenziální. Odkrytím různých dimenzí přenosu by se autorčina analýza mohla ještě prohloubit. Škoda také, že autorka explicitně nerozlišila příbuzenské a dobrovolnické role v rodině. V případě těch druhých se nabízí rozšíření o roli „pomocník dobrovolníka“, kterého sice autorka zmiňuje, ale jako samostatnou dobrovolnickou roli nezkoumá. Namísto toho autorka k přenosu dobrovolnictví mezi příbuzenskými rolemi přidružila i přenos mezi dobrovolníkem a nedobrovolníkem, což už je redundantní, protože každý typ přenosu mezi příbuzenskými rolemi je v autorčině pojetí přenosem mezi dobrovolníkem a nedobrovolníkem. Autorka se také nevěnuje přenosu od prvotního dobrovolníka na ostatní ani přenosu od tahouna na ostatní dobrovolníky či nedobrovolníky. Přenos mezi dobrovolnickými rolemi není předmětem analýzy. Využití deduktivních postupů by zabránilo takovému nesystematickému opomenutím.

Ke znejasnění práce přispělo i používání vágního pojmu „fungování“. Co je to „fungování dobrovolnictví“ případně „fungování přenosu“ autorka nevysvětluje a slovo fungování používá jako primitivní pojem, kterému každý rozumí. Dokonce ho má i v názvu a v cílech práce. Někdy není jasné jestli se fungování kryje s přenosem: *„Cílem této práce je přispět k poznání toho, jak funguje dobrovolnictví v rámci rodiny, konkrétně přenos dobrovolnictví v rodině.“* (39) Práci by také prospělo, kdyby se autorka jednoznačně přiklonila k nějaké definici dobrovolnictví. V práci vlastně ani žádná není, přitom autorka dvě definice komentuje. Použití většího počtu zdrojů by v tomto případě jistě neškodilo.

Všechny výše uvedené výhrady směřují hlavně k tomu, aby autorka pokračovala ve své analýze a dotáhla svoji práci do publikovatelného textu. Ještě jednou oceňuji poznávací přínos práce a hodnotím ji stupněm výborně.